

Banenaafpraak

Je hebt arbeidsvermogen, maar hebt ook ondersteuning nodig. Je krijgt een indicatie banenaafpraak van het UWV. Vervolgens kom je bij jouw woongemeente in het “Doelgroep register”. De gemeente kan dan helpen met het vinden en behouden van werk. Er kunnen verschillende ondersteuningsmiddelen worden ingezet zoals: een jobcoach, loonkosten subsidie, loonkosten voordeel en een no-risk polis. Men gaat er vanuit dat je niet in staat bent zelfstandig het wettelijk minimumloon te gaan verdienen.

Beschut werk

Je hebt arbeidsvermogen maar daarbij ook veel ondersteuning, begeleiding en aanpassingen nodig. Je krijgt een indicatie beschutwerk van het UWV. Vervolgens zal jouw woongemeente samen met jou gaan kijken welke beschutte werkplek passend is voor jou. Bij beschut werk kan de gemeente bovenop de gewone ondersteuning (zie banenaafpraak) extra middelen inzetten.

Bepaalt het UWV dat jij geen arbeidsvermogen hebt dan kennen zij jou de Wajong toe.

Wajong

Je hebt geen arbeidsvermogen. Dit houdt ook in dat jij geen loonvormende arbeid gaat verrichten. Jij gaat participeren binnen een vorm van dagbesteding die voor jou passend is.

Het UWV neemt in dezelfde beoordeling gelijk het besluit om jou de Wajong toe te kennen. Dit is een uitkering om in je levensonderhoud te voorzien. De hoogte kan variëren van 75% tot 100% van het wettelijk minimum loon, afhankelijk van jouw persoonlijke omstandigheden.

Een aanvraag beoordeling arbeidsvermogen met als doel toekenning van de Wajong zal zeer goed onderbouwd moeten worden. Hier zijn aanvullende gegevens van belang zoals: medische en psychologische gegevens, informatie ten aanzien van de belastbaarheid en begeleiding, stage- en schoolresultaten. Het UWV adviseert om school in te schakelen bij het indienen van jouw aanvraag.

De Wajong kan toegekend worden vanaf je 18de verjaardag en geldt ook wanneer je nog ingeschreven bent op school. Zie voor meer informatie: www.uwv.nl/particulieren en zoek op Wajong of arbeidsbeperkt.

10. Inkomensvoorziening

Loon (minimum jeugdloon)

Dit is van toepassing op jouw wanneer je werkt bij een reguliere werkgever, in een beschutte werksituatie of met de regeling banenaafpraak. Let op! Je loon is altijd gebaseerd op het aantal uren dat jij werkt. In sommige gevallen kan een aanvulling vanuit de gemeente mogelijk zijn.

Participatie uitkering

Val je onder de regeling Banenaafpraak of Beschutwerk maar heb je nog geen passende werkplek en dus geen inkomen, dan kun je tot je 21ste een aanvraag doen voor een participatie uitkering bij de gemeente.

Bijstandsuitkering

Val je in de regeling Banenaafpraak of Beschut werk maar heb je nog geen passende werkplek en dus geen inkomen, of ben je je baan kwijtgeraakt dan kun je na je 21ste een bijstandsuitkering aanvragen bij de gemeente. De toegang per gemeente is verschillend. Kijk voor meer informatie op de site van de gemeente van je eigen woonplaats.

Wajong

Val je onder de Wajong, dan regelt het UWV jouw uitkering. Dit is in principe jouw loon.

11. Revalidatie

Zit je op school (een VSO of PRO school) en heb je een revalidatie indicatie? Dan heb je nu waarschijnlijk onder schooltijd je behandelingen en controles door jouw revalidatiearts en je therapeuten. Binnen Zwolle wordt dit verzorgd door revalidatiecentrum Vogellanden. Een centrum waar kinderen, jongeren en volwassenen behandeld en begeleid worden.

Het is belangrijk dat je weet dat dit gaat veranderen als je van school afgaat. Heb je hierover vragen? Stel ze dan aan één van de therapeuten of jouw revalidatiearts. Bijvoorbeeld: waar gaat mijn revalidatie verder, welke arts krijg ik dan, hoe wordt mijn zorg straks betaald? Of wil je, voordat je van school gaat, nog iets weten over je spalk of werken aan een doel wat jij nodig gaat hebben op je uitstroomplek? Denk samen met hen na over wat er nodig is als je uitstroomt. Op de website van Vogellanden staat ook informatie over dit onderwerp. De link staat hiernaast.

12. Checklist en meer informatie

Checklist:

- 1. Vraag een Digid aan
- 2. Bankrekening
- 3. Zorgverzekering
- 4. Zorgtoeslag
- 5. Verzekeringen
- 6. Van jeugdwet naar WMO/WLZ
- 7. Duo
- 8. Beschermingsmaatregelen
- 9. Aanvraag beoordeling arbeidsvermogen
- 10. Inkomensvoorziening
- 11. Revalidatie

Meer informatie:

Deze folder is een gezamenlijke uitgave van: De Ambelt, Thorbecke Scholengemeenschap, Onderwijscentrum de Twijn en revalidatiecentrum Vogellanden. Voor vragen kun je altijd contact opnemen met een van deze instellingen.

www.belastingdienst.nl/toeslagen

www.digid.nl

www.hetcak.nl

www.mijngeldenzo.nl

www.nibud.nl

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/achttien-jaar-woorden>

www.uwv.nl/arbeidsbeperk

www.vogellanden.nl/speciaal-onderwijs

18 jaar... en dan?

Inleiding

Het moment waarop je 18 jaar wordt, verandert er veel. In Nederland ben je voor de wet volwassen. Je mag dan zelf beslissingen nemen zoals bijvoorbeeld voor het eerst stemmen, zelf overeenkomsten voor huur, koop of een hypotheek afsluiten. Je moet een DigiD aanvragen en zelfstandig verzekerd zijn met betrekking tot ziekte etcetera.

Wettelijk zijn ouders/verzorgers verplicht om jou als kind te helpen in het levensonderhoud en bij de studie totdat je de leeftijd van 21 jaar hebt bereikt. Het is dus verstandig om duidelijke afspraken te maken over wat je van elkaar kunt verwachten.

Kinderrechtenverdrag

In het “Kinderrechtenverdrag” is vastgelegd waar kinderen recht op hebben. Alles wat in dit verdrag staat, geldt voor alle kinderen van alle leeftijden, dus van 0 tot 18 jaar. Naast deze rechten is in de wet vastgesteld wat kinderen en jongeren mogen of moeten op een bepaalde leeftijd. www.kinderrechten.nl

Hieronder volgt een overzicht van onderwerpen waarover samen afspraken gemaakt kunnen worden. Extra informatie is te vinden op: www.18ennu.nl of www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/achttien-jaar-woorden

1. Vraag een DigiD aan

Met een persoonlijke DigiD (Digitale Identiteit) log je in op websites van de overheid. Denk aan het versturen van je belastingaangifte, de aanvraag van studiefinanciering of zorgtoeslag.

Een DigiD kan worden aangevraagd via www.digid.nl. Nadat de DigiD is geactiveerd kunnen je ouders/verzorgers, als dat nodig is, een machtiging aanvragen (zie www.digid.nl/machtigingen). Met deze machtiging kunnen ook zij namens jou aanvragen doen of wijzigingen doorgeven.

2. Bankrekening

Het is belangrijk dat je een eigen betaalrekening hebt. Hierop wordt bijvoorbeeld jouw zakgeld, kleedgeld of studiefinanciering gestort. Naar deze rekening kan ook het salaris, een eventuele uitkering en de zorgtoeslag worden overgemaakt.

3. Zorgverzekering

Vanaf 18 jaar moet iedereen in Nederland een eigen zorgverzekering hebben en val je niet meer bij je ouders/verzorgers onder de verzekering. Een zorgverzekering vraag je aan bij één van de vele zorgverzekeraars. De basisverzekering, aanvullende verzekeringen en de premies verschillen per zorgverzekeraar. Als je geen zorgverzekering aanvraagt verzorgt de huidige zorgverzekeraar van je ouders/verzorgers, automatisch een basisverzekering voor jou. Je ouders/verzorgers ontvangen in dat geval automatisch bericht van hun verzekeraar.

4. Zorgtoeslag

Controleer of je in aanmerking komt voor een zorgtoeslag. Je krijgt de zorgtoeslag van de belastingdienst, als jouw jaarinkomen lager is dan € 32.000. Vraag deze toeslag op tijd aan dan krijg je hem gelijk in de maand nadat je 18 bent geworden. Zie voor meer informatie www.belastingdienst.nl/toeslagen.

5. Verzekeringen

Bekijk ook de andere verzekeringen. Woon je thuis dan ben je vaak tot de leeftijd van 27 jaar meeverzekerd op de aansprakelijkheidsverzekering van de ouders/verzorgers. Ga je zelfstandig of begeleid wonen dan moet de aansprakelijkheidsverzekering, een inboedelverzekering of reisverzekering, zelf afsluiten.

6. Van Jeugdwet naar WMO of WLZ

Word je 18 dan komen vergoedingen vanuit de gemeente, voor jouw zorg, ondersteuning en of hulpmiddelen, niet langer vanuit de jeugdwet maar stap je over naar de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Heb je veel zorg en ondersteuning nodig en is dit langdurig van aard, dan kun je een zorgindicatie aanvragen binnen de Wet Langdurige Zorg (WLZ). Dit doe je bij het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ).

WLZ

Heb je voor je 18de al een zorgindicatie vanuit WLZ, dan is er vaak geen nieuwe indicatie nodig. Check wel op tijd of er zaken gaan veranderen in jouw indicatie. Ook ga je vanaf je 18e verjaardag een eigen bijdrage betalen. De hoogte wordt vastgesteld door het CAK.

Alle mensen die recht hebben op langdurige zorg (met een WLZ indicatie) kunnen hulp krijgen van een cliëntondersteuner. Deze ondersteunt met alle vragen rondom het regelen en de uitvoering van de langdurige zorg. Vraag er naar bij het zorgkantoor of de onafhankelijke cliëntondersteuners van Mee en Adviespunt Zorgbelang. www.zorgwijzer.nl/fac/wlz

WMO

Heb je minder intensieve zorg nodig, dan val je vanaf je 18de meestal onder de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De gemeente voert deze wet uit en regelt jouw ondersteuning. Het doel is om mensen met een beperking zo veel mogelijk mee te laten doen in de maatschappij. Vraag bij jouw gemeente welke regelingen er zijn, bijvoorbeeld een tegemoetkoming of ondersteunende maatregel. Ook kan er recht zijn op (bijzondere) bijstand. Ook voor deze zorg geldt een eigen bijdrage waarvan de hoogte wordt vastgesteld door het CAK. www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/zorg-en-ondersteuning-thuis/wmo-2015

PGB

Wordt jouw zorg geregeld met een Persoons Gebonden Budget (PGB) en ben jijzelf vanaf je 18de niet of verminderd in staat je eigen zorg en geldzaken te regelen, dan is het belangrijk dat ouders/verzorgers op tijd vertegenwoordiging regelen. Na je 18de word je namelijk automatisch budgethouder. Acht weken van tevoren krijgen ouders/verzorgers een uitnodiging van het zorgkantoor voor een gesprek hierover.

CAK-bijdrage

Het Centraal Administratie Kantoor (CAK) zorgt ervoor dat de regels en wetten vanuit de overheid worden nageleefd. Ze zorgen voor het innen van de eigen bijdrage voor mensen die zorg krijgen vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Wet Langdurige Zorg (WLZ). Wanneer jij vanaf 18e verjaardag zorg ontvangt, moet je ook een eigen bijdrage betalen. Het CAK bepaalt de hoogte van dit bedrag. Het CAK ontvangt gegevens over het inkomen van de Belastingdienst. Kijk goed of de gegevens kloppen en neem anders contact met de Belastingdienst op zodat ze het kunnen aanpassen. Zie voor meer informatie www.CAK.nl

7. DUO

Tegemoetkoming studiekosten

Als je 18 jaar wordt en voorgezet onderwijs (ook VSO en PRO) volgt kun je de tegemoetkoming studiekosten voor scholieren aanvragen.

Deze tegemoetkoming is een gift en wordt onder bepaalde voorwaarden toegekend. De tegemoetkoming gaat in vanaf het kwartaal na de 18e verjaardag. Je ouders/verzorgers krijgen dan geen kinderbijslag meer voor jou. Vraag de tegemoetkoming op tijd aan bij DUO. Deze tegemoetkoming kan ook worden aangevraagd wanneer de Wajong is toegekend. Let op! De tegemoetkoming stopt automatisch op je 20ste verjaardag. Zit je dan nog wel op school dan kan de tegemoetkoming verlengd worden tot het einde van dat schooljaar met een maximum tot je 21ste verjaardag. Geef dit tijdig door.

www.duo.nl/particulier/financiering-voor-scholieren-tegemoetkoming-aanvragen of www.duo.nl/particulier

Studiefinanciering

Als je gaat studeren op het MBO, HBO of WO, heb je vanaf 18 jaar recht op studiefinanciering. Hiermee kun je een deel van de studiekosten of je levensonderhoud betalen. De hoogte van de studiefinanciering is afhankelijk van de je opleiding. Vraag studiefinanciering op tijd aan. Ga naar www.duo.nl en houd de DigiD bij de hand.

8. Beschermingsmaatregelen

Wanneer je 18 jaar bent, ben je voor de wet normaal gesproken handelingsbekwaam en wordt je in staat geacht je eigen belangen te behartigen. Voor de wet ben je dan ook handelingsbevoegd, je mag bijvoorbeeld contracten afsluiten en beslissen over je eigen zorg. Ben je 18 en door een ziekte of aandoening niet handelingsbekwaam dan kun je samen met je ouders/verzorgers besluiten om je laten vertegenwoordigen. Dit kun je aanvragen bij de rechtbank. De rechter kan een persoon benoemen als mentor, bewindvoerder of curator.

Mentorschap, bewindvoering en curatele:

Een mentor ondersteunt jou en beslist op het persoonlijke vlak ten behoeve van jouw welzijn. Hieronder vallen, verzorging, verpleging en behandeling. Een bewindvoerder doet dit op financieel vlak en ondersteunt jou en beslist over geld en goederen. Een curator kun je aanvragen wanneer mentorschap en bewindvoering los van elkaar onvoldoende zijn. Een curator zal dan alle taken van vertegenwoordiging op zich gaan nemen.

Voor een aanvraag kun je de benodigde formulieren downloaden op de website van de Rechtspraak, www.rechtspraak.nl. Zie voor meer informatie: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/curatele-bewind-en-mentorschap.

9. Aanvraag beoordeling arbeidsvermogen (participatiewet)

Wanneer je 18 jaar bent en van school gaat kun je bij het UWV een “Aanvraag Beoordeling Arbeidsvermogen” doen (ABA).

Met het indienen van deze aanvraag, vraag je een vorm van ondersteuning aan om op een goede en passende manier te kunnen participeren. Die ondersteuning kun je nodig hebben wanneer je:

- Door een ziekte of aandoening moeite hebt met het vinden of behouden van werk
- Niet zelfstandig het minimumloon kan verdienen
- Door een ziekte of aandoening helemaal niet kan werken

Het UWV adviseert je om deze aanvraag samen met school te doen en de aanvraag kan soms ook al voor je 18de ingediend worden.

Wat is arbeidsvermogen?

Het UWV beoordeelt eerst of jij wel of geen mogelijkheden hebt om te werken. Dit heet arbeidsvermogen. Daarna bepalen zij de vorm van ondersteuning die passend is voor jouw situatie.

Volgens de regels van de Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten (Wajong) beschik je over arbeidsvermogen als je voldoet aan vier criteria:

- 1) Je kunt een taak uitvoeren in een arbeidsorganisatie. Hiermee wordt bedoeld dat je misschien niet alle taken aankunt die horen bij een baan. Maar je kunt wel een taak uitvoeren die onderdeel uitmaakt van de baan.
- 2) Je hebt basale werknemersvaardigheden. Hiermee bedoelt men onder andere dat je je kunt houden aan afspraken en vragen kunt en durft te stellen.
- 3) Je kunt tenminste een uur aaneengesloten werken. Hiermee bedoelt men dat je minimaal één uur de aandacht bij het werk kunt houden, zonder dat je hierbij intensieve begeleiding nodig hebt.
- 4) Je kunt per werkdag minstens 4 uur werken. Of je kunt per werkdag minstens 2 uur werken, én per gewerkt uur kunt je minstens het minimum (jeugd)loon per uur verdienen. Bepaalt het UWV dat jij arbeidsvermogen hebt dan zijn er twee soorten ondersteuning mogelijk namelijk de regeling banenafpraak en de regeling beschut werk.